

DE
KLINIEK VOOR
GROTE DROMEN

AUDREY BLAKE

HISTORISCHE ROMAN

1

Het waren slechts vier treden naar de glanzende voordeur van Great Queen Street nr. 43, maar bij elke stap verdampte Nora's kracht verder. Ze voelde zich helemaal uitgeblust toen ze de schemerige hal binnenstapte.

Het was stil in huis. Nora slaakte een zucht en trok aan het linnen vod om haar bovenlijf. Vanochtend was het nog een keurig gestreken blouse geweest, maar dat was voordat ze eropuit had gemoeten in deze nazomerse hitte. Binnen was het bijna even verstikkend.

Ze had één doel: in de ijskelder gaan zitten en haar ogen sluiten tot de hitte niet langer als golven van haar afstraalde. Dan kon ze eindelijk ook de brief openen die ze gisteren had gekregen. Ze was er nog niet aan toegekomen om hem te lezen. Ze baande zich een weg langs een berg kratten in de hal die net gearriveerd was, en wierp een blik op de etiketten: India. Horace had blijkbaar ergens iets opgevangen over spannende specimens. Ze wurmde zich eromheen, stapte de woonkamer in, en bleef staan. De brief en de ijskelder vergeten. Op de bank lag een lange, slanke man. Zijn in slippers gestoken voeten bungelden over de rand. De krant op zijn gezicht ging op en neer op het ritme van zijn ontspannen ademhaling. Daniel sliep.

Hoewel haar brandende armen haar smeekten om haar zware tas ter plekke te laten vallen, liet ze hem voorzichtig zakken om Daniel niet te laten schrikken. Bovendien zaten er te veel kostbare medicijnen en medische instrumenten in om het ding niet met de grootste omzichtigheid te behandelen.

Ze boog zich voorover en maakte haar veters los om haar vermoeide voeten te bevrijden. Ze liet de stoffige laarsjes lig-

gen waar ze lagen en sloop naar haar man toe, bekeek hem aandachtig. De krant, die op zijn ademhaling deinde alsof het golfjes waren op een kalme zee, schreef over de goudkoorts in Amerika.

Als de geofende chirurg die ze was, tilde ze uiterst behoedzaam de krant op, legde hem op de armleuning van de bank en onthulde zo Daniels gezicht; zijn bakkebaarden keurig getrimd dankzij haar gebruikelijke precisie. Daniel had dat natuurlijk ook zelf kunnen doen, maar ze vond het leuk om hem te scheren. Nora greep graag elk excuus aan om hem te kunnen aanraken. Al helemaal de momenten die een strijd opleverden tussen doelgerichte beweging en roekeloze nabijheid. De eerste keer had ze zich laten meeslepen en had hem gesneden. Daniel had haar er nog wekenlang mee geplaagd.

Grijnzend ging ze bij het kussen staan en zoende hem op zijn wang. Als hij sliep, leek hij jonger dan dertig.

‘Je bent thuis,’ zei hij, voordat hij erin slaagde zijn ogen te openen. Zijn armen vonden haar en trokken haar naar zich toe. Hij draaide zich op zijn zij en verschoof op de bank om ruimte voor haar te maken. ‘Je hebt het avondeten gemist. Ik hoop dat het een interessante casus was?’

‘Niet echt. Ik heb een meisje met koorts behandeld in een afgetrapte woonkazerne. Toen het nieuws zich verspreidde dat er een dokter in het pand was, stond er al snel een hele rij, van de hal tot aan de voordeur. Ik heb een cyste opengesneden, een afgestorven vingernagel verwijderd en morgen komt er een kind naar de kliniek. Zijn tongriem is te kort en moet worden ingeknipt.’

De armen hadden er minder moeite mee als hun arts een rok droeg. Sinds haar terugkeer uit Italië, zes maanden geleden, was het in de kliniek steeds stiller geworden. De meeste heren uit de middenklasse weigerden door haar te worden geholpen. Nora ademde diep in. ‘En hoe was jouw dag?’

‘Drie operaties. Een amputatie, een botexcisie en een eeltknobbel verwijderd.’

Nora onderdrukte haar jaloezie en richtte haar aandacht in plaats daarvan op Daniel, die zijn lippen in haar haren drukte en zo een stroomstoot over haar schedel stuurde.

‘Laat me je nog even vasthouden, dan kun je gaan eten.’

‘Ik kan nog niet eten, ik heb het nog veel te warm. Ik was eigenlijk van plan naar de ijskelder te gaan.’

Achter hen werd een keel geschraapt. Nora ging rechtop zitten. ‘Dag mrs. Phipps. Wilde u iets?’

De huishoudster had niet de gewoonte hen te storen, maar als algeheel manager van de chaos in dit huis, inclusief specimenbibliotheek, ziekenboek, praktijk en kliniek, kon ze vaak niet anders. ‘Wat ik wíl, is dat je even iets eet, misschien slaapt, en schone kleren aantrekt.’ Haar persoonlijkheid was heel wat krachtiger dan haar smalle, kleine gestalte deed vermoeden. ‘Maar helaas was er net een boodschappenjongen. Mrs. Franklin heeft hulp nodig. Ze bevindt zich op Milk Street. Het is dringend.’ Op zachtere toon voegde ze eraan toe: ‘Het spijt me, Nora. Kokkin pakt vast een boterham voor je in.’

Daniel maakte zich los van Nora en kwam ook overeind. ‘Ik kan meegaan.’ Mrs. Franklin was een ervaren vroedvrouw, maar als ze hulp nodig had...

Nora keek naar hem, zijn wang rood en ingedeukt op de plek waar hij op de knoop van het kussen had gelegen. Hij moest nog veel vermoeider zijn dan zij, als hij vanmiddag drie operaties had gedaan. En hij zou morgen weer in de bocht moeten in St. Bart’s, een van de grote academische ziekenhuizen van Londen. ‘Je hebt je slaap nodig. Ik red me wel.’

‘Ga dan op zijn minst niet lopen. Neem de koets zodat je voeten even kunnen uitrusten,’ zei hij.

‘De koetsier kan er elk moment zijn,’ beaamde mrs. Phipps, terwijl Nora haar voeten weer in haar laarsjes wurmde. Die voelden op magische wijze een stuk pijnlijker dan toen ze die laarsjes een paar minuten geleden uittrok. ‘Ik laat de boterhammen en je verdamper er vast in leggen.’

Ze liep weg en trok de deur zachtjes achter zich dicht.

Daniel kwam achter Nora staan, legde zijn handen op haar schouders en masseerde haar verkrampde spieren. ‘Weet je het zeker, Nora? Ik help je graag, hoor.’

‘Ga jij maar naar bed.’ Ze woude door haar tas en opende het hoesje van haar meest recente aanwinst: een prachtige, mondgeblazen glazen injectiespuit. Geen barstjes. Mooi zo. ‘Ik kom er zo snel mogelijk bij liggen.’

Ze had er niets dubbelzinnigs mee bedoeld, maar hij kreunde klagerig en drukte een zoen in haar nek. ‘Ik kan niet wachten.’

Ze slikte en wachtte tot haar maag weer op zijn plek zat. Toen draaide ze zich om en plantte een plagerige zoen op zijn hoofd. ‘Dat is niet eerlijk hè, mij een schuldgevoel bezorgen hoewel ik geen keuze heb. En dat je het vast weet’ – ze bleef even in de deuropening staan – ‘als ik terug ben, ga ik meteen slapen.’

‘Dat zien we nog wel.’ Het geluid van Daniels lach volgde haar de gang door, en het gevoel van zijn handen op haar schouders liet haar pas weer los toen ze in de koets op weg ging naar Milk Street.

Kon ze maar thuisblijven.

Maar ze moest dit doen, en het zou vermoedelijk de uitdagendste klus van de dag worden. Met een beetje pech zelfs van de hele week. Een nederigstemmende gedachte. Zes maanden geleden, te midden van de furore die ze had veroorzaakt toen ze zich bij het medisch gilde liet registreren als arts, vrij om in de stad Londen te mogen werken – zonder te laten weten dat N. Beady een vrouw was – had ze een geslaagde keizersnee gedaan, iets waar geen enkele andere Engelse arts zich op voor kon laten staan. Maar de triomf van die ongelooflijke prestatie begon te verbleken en ze kon haar carrière niet alleen maar opbouwen met riskante of unieke operaties. Als ze enkel het werk bleef doen dat geen enkele andere arts bliefde – en geen enkele mannelijke patiënt haar gunde – dan zou ze het bij een volgende keizersnee niet meer in de vingers hebben, en dat kon gevaarlijk uitpakken. Ze kon niet genoeg verdienen, en kon evenmin haar brein en vingers geoefend houden als

ze alleen maar wonden verbond, eeltknobbels behandelde en ingegroeide teennagels verwijderde.

Nora nam een hap van haar boterham en haalde de brief uit haar zak. Het was zo druk op straat dat ze tijd genoeg zou hebben om die te kunnen lezen. Ze kon niet wachten op nieuws van haar leraar en mentor, Magdalena Marengo, chirurg en professor verloskunde aan de Universiteit van Bologna. Magdalena had ongetwijfeld goed advies voor haar, of ze Nora's huidige problemen nou kende of niet.

Met een snelle duimbeweging verbrak ze het briefzegel en ze glimlachte toen ze Magdalena's handschrift zag. Het leek zo op dat van haar – sierlijke, grote letters die bezit namen van het papier. Nog een hap – ze schudde wat broodkruimels van het papier – en toen begon ze te lezen, verslond kauwend en wel de woorden van haar docente.

Lieve Nora,

Ja, ik twijfel er niet aan dat je man geweldig is, maar ik weet ook dat je nou niet echt over vergelijkingsmateriaal beschikt. Je hebt immers nooit het bed gedeeld met Salvio Perra, wat in principe denk ik verstandig was. Hij is genereus, maar zo snel beledigd. Dat wordt op een gegeven moment vermoeiend. Hoe dan ook, blij te horen dat je gelukkig bent en dat Daniel je gelukkig maakt. Ik heb het Salvio verteld, en hij keek een beetje alsof hij in een citroen beet.

Nora grinnikte. Magdalena was in haar brieven nog directer dan in het echt. Ze nam nog een hap en kauwde die driftig weg.

Het recept voor de teunisbloemtinctuur dat dr. Croft me stuurde, is heel fijn. Bedank hem alsjeblieft namens mij.

Nee, ik ben bang dat ik sinds jouw vertrek geen vrouwelijke studenten meer heb gehad, afgezien natuurlijk van de vroedvrouwen.

Bij het lezen van die zin, zag Nora weer de gezichten voor zich van haar vrienden. De nonnen die als vroedvrouwen werkten waren door hun gewoonten en geloften natuurlijk anders dan zij. Maar ze hadden goed samengewerkt, hadden samen kinderen op de wereld gezet en vrouwen verzorgd. Hier in Engeland beschouwden de meeste artsen een vroedvrouw als weinig meer dan een dienstmeid met een emmer water en wat oude lappen. Ze werden al helemaal niet opgeleid om in ziekenhuizen te werken, zoals hun Italiaanse collega's. Officiële artsen, bekend als 'verloskundigen' en 'obstetrici', eisten nu de kraamwereld voor zichzelf op, zodat de vroedvrouwen zich enkel nog mochten ontfemen over de armen en vrouwen die te bang waren voor de hoge sterftcijfers in de armenziekenhuizen.

Ik maak me er zorgen om. In mijn moeders tijd woonden vier vrouwen de colleges bij. Momenteel ben ik de enige, als ik de nonnen niet meetel. Ik wil anderen opleiden – andere vrouwen, bedoel ik; er zijn genoeg mannen die mijn lessen volgen – maar ik heb niemand gevonden die bereid is dat te proberen. Wat moet er worden van de meisjes die het willen leren als ik ooit wegga? Wie helpt hen dan, wie laat die vrouwen zien dat het wel degelijk mogelijk is? Dat vrouwen niet alleen in staat zijn dit werk te doen, maar er zelfs voor gemaakt zijn?

Jij moet er toch ook zo over denken. Ik weet dat ze in het huidige Engeland onmogelijk –

Nora slikte en keek door het raampje van de koets zonder echt iets te zien. Het was inderdaad onmogelijk. Toen het college van chirurgen niet in staat bleek haar uit het medisch register te weren, hadden ze een nieuwe regel ingevoerd waardoor vrouwen zich gewoon niet konden inschrijven. Ze konden haar dan misschien niet wegwerken, maar ze zouden wel voorkomen dat andere vrouwen het probeerden.

Haar maag verkrampte van oud, vertrouwd schuldgevoel. Zij had zich naar binnen gewurmd en had zo onbedoeld de weg

geblokkeerd voor iedere andere vrouw die dat ook wilde, ook al had nog niemand een poging gewaagd.

Dat is de schuld van de opleidingen, niet van jou, corrigeerde ze zichzelf, en ze richtte haar aandacht weer op de brief.

Je moet aan de toekomst denken. Aan de vrouwen die met jou zouden willen en moeten kunnen samenwerken. Aan onze zusters voor wie je zult zorgen, die je misschien zult redden.

Met een brok in haar keel vouwde Nora de brief weer dubbel. Magdalena bedoelde het goed. Ze was stoer en compromisloos in haar overtuigingen, maar wat moest Nora er volgens haar precies aan doen? Ze had haar licentie maar ternauwernood weten te behouden. Ze had vrijwel geen patiënten, en al helemaal geen patiënten die haar konden betalen. De kliniek bleef overeind omdat Horace nog altijd enthousiaste – en betalende – drommen trok met zijn lezingen en demonstraties.

Ze was moe en hongerig, ondanks de boterham, en ze zou waarschijnlijk de hele nacht bij de bevallende vrouw moeten blijven. En de komende week en de komende maand zou ze meer van hetzelfde doen, wachtend op de zeldzame, sporadische gevallen die moesten voorkomen dat haar brein en handen roestig werden.

De koetsier hield stil en Nora werkte nog snel de laatste hap weg terwijl ze de kwetsbare verdamper en haar dokterstas bij elkaar zocht. Toen ze zich uit de koets wurmde, botste ze bijna tegen een smalle, jonge vrouw op die nerveus haar handen wrong. ‘Bent u mrs. Gibson?’ vroeg ze. ‘Mrs. Franklin zei dat ik u moest opvangen.’

‘Ja,’ antwoordde Nora, blij met de extra hulp. Ze reikte het meisje haar instrumentenkoffer aan. ‘Voorzichtig daarmee.’ De verdamper droeg ze liever zelf. Die was net weer gekalibreerd

en gerepareerd, en was even kwetsbaar als haar gloednieuwe glazen injectiespuit. ‘Ga me maar voor.’

Het meisje haastte zich een steegje door naar een gammele trap die zich vastklampte aan een vuil gebouw vol roetvlekken, met deuren en galerijen die naar nog viezere woningen leidden.

‘Mrs. Franklin maakt zich zorgen,’ zei het meisje, haar woorden afgewisseld door gehijg. Nora had moeite haar bij te houden. De trappen waren steil en ze vertrouwde de gammele balustrade niet. Op de derde verdieping doken ze een deur in. ‘Daar is het.’ Het meisje overhandigde Nora haar tas en trok zich snel terug, alsof ze niet kon wachten om ervandoor te gaan. Nora nam haar dat niet kwalijk, maar begreep het ook niet helemaal. Als zij iemand van pijn hoorde gillen, begon haar hart juist sneller te slaan en stuurde de adrenaline haar in de richting van de calamiteit, niet ervandaan.

Haar adoptievader, Horace Croft, beroemd om zijn werk in de chirurgie, geneeskunde en wetenschap, was even onversaagd, wat voor haar een gelukje was – en niet alleen omdat hij de moed had gehad haar vaardigheden verder te ontwikkelen en er gebruik van te maken, zodra hij doorkreeg dat ze zijn nieuwsgierigheid deelde. Eerst had hij haar bijna levenloos uit een woning gehaald – niet veel beter dan deze hier – waar haar hele familie was bezweken aan de cholera. Zijn neiging om zich overal maar gewoon in te storten, had haar het leven gered.

Het was een angstaanjagende ervaring geweest voor een meisje van acht: je hele familie aan cholera verliezen, zelf bijna doodgaan, en vervolgens wakker worden in het huis van een wildvreemde arts met gillende patiënten en planken vol griezelige preparaten. Maar aangezien ze verder nergens naartoe kon, had ze haar best gedaan te mogen blijven door zichzelf zo nuttig en meegaand mogelijk op te stellen. Het had jaren geduurd voordat Nora de norske vreemdeling durfde te vertrouwen, en zelfs nog langer voordat ze zich zonder afgrijzen dichter naar zijn vak toe durfde te bewegen.

Helaas opereerde Horace sinds zijn beroerte vorig jaar steeds

minder. Zijn verzwakte linkerhand was dan misschien nog zeker zo behendig als die van ieder ander, maar Horace was een beroemd chirurg die het niet gewend was om middelmatig te zijn – in wat dan ook.

En dat gold ook voor Nora. Ze rechtte haar schouders, haastte zich in de richting van het gekreun en dwong haar ogen zich aan te passen aan het donker, en haar neus aan de lucht die nu al naar bevalling en bloed rook.

Terwijl angst en ziekte zich verspreiden, ligt het lot van de stad in haar handen

1849. Als vrouwelijke geneeskundestudent in een wereld vol mannen moest Nora vechten voor elke stap. Nu is ze de enige vrouw in Londen – misschien zelfs in heel Engeland – die zichzelf arts mag noemen. Met een diploma op zak en een echtgenoot die haar aanmoedigt, lijkt de wereld aan haar voeten te liggen. Maar van uitrusten is geen sprake. Met lede ogen ziet ze hoe vroedvrouwen door haar mannelijke collega's worden bespot. Ze besluit het voor hen op te nemen, en zet daarmee haar eigen reputatie op het spel...

Alsof dat nog niet genoeg is, dient zich al snel een nieuwe vijand aan: een dodelijk virus dat zich razendsnel door Londen verspreidt. Gewapend met een flinke dosis medische kennis en koppigheid probeert Nora zich staande te houden tegen aanvallen van buitenaf én binnenuit. Alles om te kunnen doen waar ze het beste in is: levens redden.

Audrey Blake is het pseudoniem van Jaima Fixsen en Regina Sirois, twee schrijvers die elkaar ontmoetten als finalisten van een schrijfwedstrijd en besloten hun krachten te bundelen. *De kliniek voor grote dromen* is het derde deel in de serie over Nora Beady. Eerder verschenen *De assistente van de chirurg* en *Het hospitaal van leven en dood*.

NUR 342

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT